

Moord en doodslag – Dodelijke afrekeningen door de eeuwen heen

Oorspronkelijke uitgave

Shot, stabbed and poisoned

© 2018 Quatro publishing plc, ISBN 978 1 4351 6764 3

Deze uitgave

Moord en doodslag – Dodelijke aanslagen door de eeuwen heen

© 2021 Davidsfonds / Standaard Uitgeverij nv,

Franklin Rooseveltplaats 12, 2060 Antwerpen en Jonathan J. Moore

Gemaakt onder licentie van Davidsfonds. 'Davidsfonds' is het geregistreerde

merk van Davidsfonds vzw, Quinten Metsysplein 12, 3000 Leuven.

www.standaarduitgeverij.be

info@standaarduitgeverij.be

Vertegenwoordiging in Nederland:

New Book Collective, Utrecht

www.newbookcollective.com

Eerste druk oktober 2021

Vertaling: Saskia Peeters/Vitataal

Redactie: Vitataal, Feerwerd

Omslagontwerp: Herman Houbrechts

Opmaak binnenwerk: Studio Spade, Voorthuizen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veele-
voudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar
gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch,
door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 223 3842 1

D/2021/034/336

NUR 680

Moord Jonathan J. Moore *en* doodslag

*Dodelijke
afrekeningen
door de
eeuwen
heen*

DAVIDSFONDS
UITGEVERIJ

INHOUD

INLEIDING 6

HOOFDSTUK
1

HEERSERS EN
KONINGEN 12

HOOFDSTUK
2

POLITIEK
LEIDERS 68

HOOFDSTUK
3

REBELLEN EN
REVOLUTIONAIRES 104

HOOFDSTUK
4

ZE VROEGEN
EROM 136

DE PRIJS VAN
DE ROEM 156

MAFFIAMOORDEN
172

Literatuur 218

Register 220

MISLUKTE MOORD-
AANSLAGEN 192

Verantwoording 224

De la Justice (1793)
Monsieur Charles
Corday au citoyen
Marat.
Le fuyez pas je suis
bien Malade
pour avoir écrit
contre le tyranisme
de la Bastille

À MARAT.
DAVID

INLEIDING

ALS PROSTITUTIE HET OUDSTE BEROEP VAN DE WERELD IS, is moordenaar het op een na oudste. Vanaf het moment dat er sprake was van machtsverschillen, moesten leiders zich beschermen tegen vijanden die op hun rijkdom uit waren.

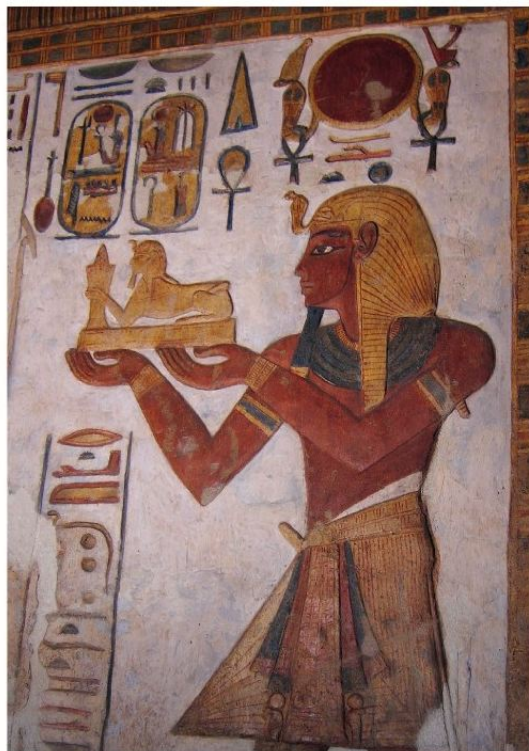
Er zijn verschillende definities van moord, maar altijd is er sprake van het doelbewust doden van een slachtoffer, vaak iemand met veel aanzien, voor politiek of sociaal gewin. Moorden gaan vaak gepaard met verraad en het gebruik van plotseling geweld of onopgemerkt vergif. Er bestaan allerlei moordvarianten, waaronder broedermoord, eermoord, huurmoord, koningsmoord, lustmoord, roofmoord en sluipmoord.

DE EERSTE MOORDEN

De eerste vastgelegde moord in de westerse wereld is de moord op Agamemnon, door Homerus beschreven in de Odyssee. Na tien jaar vechten keerde de koning van Mycene terug uit de Trojaanse Oorlog. Hij verwachtte een warm welkom van zijn vrouw, Klytaimnestra, maar dat verliep anders dan verwacht. Na een lang bad om de sporen van de strijd van zich af te spoelen, stapte hij in de omhelzing van zijn vrouw, die een handdoek om zijn bovenlichaam sloeg. Zo hield ze zijn armen in bedwang terwijl haar geliefde, Aigisthos, de weerloze Agamemnon doodstak.

Rond diezelfde tijd, meer dan drieduizend jaar geleden, vond nog een moord plaats. Hoewel het lang geleden is, hebben we betrouwbaar bewijs waaruit blijkt dat dit werkelijk zo is gebeurd. Ramses III werd vermoord met een mes dat zijn keel van oor tot oor opensneed. Zijn lichaam is bewaard gebleven en scans tonen de vreselijke wonde die een einde aan zijn leven heeft gemaakt.

LINKS Charlotte Corday hoopte dat de moord op Marat het geweld in de Franse revolutie zou beperken. In plaats daarvan belandden duizenden mensen onder de guillotine.

BOVEN De krijger-farao Ramses III. Zijn moordenaar had zijn keel met zoveel geweld doorgesneden dat hij bijna was onthoofd.

werden vader en zoon samen in een graf aangetroffen, maar Pentawers lichaam was niet gebalsemd. Het was gewikkeld in een onbehandelde geitenhuid, zijn organen waren niet verwijderd, en hij lag in een simpele houten sarcofaag. Alles wijst erop dat hij levend is begraven of is gewurgd. Een autopsie van het lichaam naast dat van Ramses toonde aan dat er sprake was van genetische verwantschap en wees uit dat de nekspieren zodanig waren samengetrokken dat er verstikking moet zijn opgetreden. Een scan van zijn longen liet zien dat ze opgezwollen waren, iets wat je vaak ziet bij slachtoffers van wurging. Pentawer heeft moeten boeten voor de moord op zijn vader.

De moord op Ramses vertoont een patroon dat zich door de eeuwen heen regelmatig heeft herhaald. Een machtige figuur verrijst binnen de samenleving en wekt woede of jaloezie op bij andere individuen. Dankzij een dosis geluk of snode plannen slagen deze individuen erin de persoon in kwestie te vermoorden. Meestal wacht de moordenaars een gruwelijk lot in de vorm van bloedige wraak.

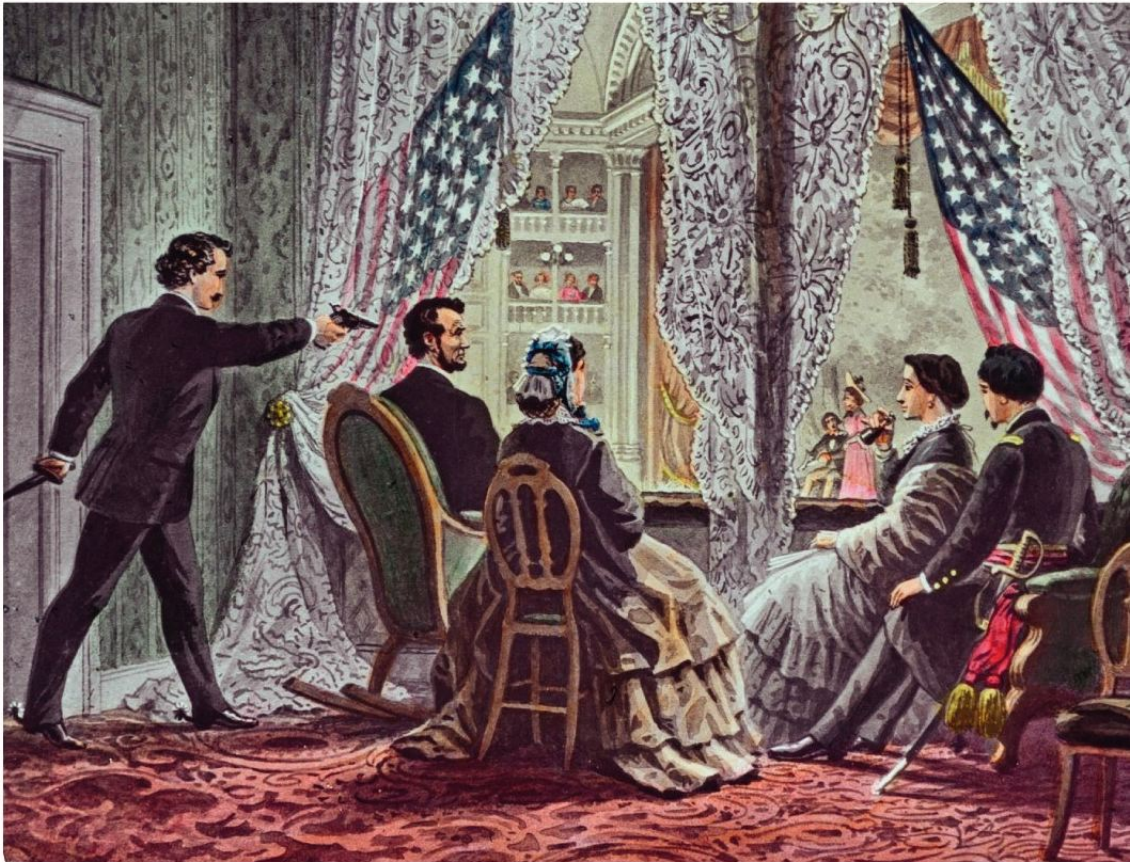
Tweeëndertig samenzweers werden voor deze moord bestraft en de wonden op Ramses' lichaam duiden ook op meer dan één moordenaar. In zijn keel zat een 7 centimeter lange snee, die zo diep was dat een van de nekwevels was geraakt. Een teen was afgehakt, wat duidt op een woeste worsteling met meerdere bewakers, waaronder eentje met een bijl. Misschien was het laatste woord dat Ramses uitbracht terwijl hij doodbloedde wel 'wraak', want dat is precies wat na de moord gebeurde.

Onder de personen die schuldig werden bevonden aan de samenzwering, waren Ramses' kamerheren, de bedienden, de harem, de secretaris, de hofmeester en de commandant van het elitekorps van Libische boogschutters. Sommigen werden geëxecuteerd, anderen werden gedwongen zelfmoord te plegen voor het hof. Het ergste lot trof Ramses' ontaarde zoon Pentawer. In 1881

HET HOE EN WAAROM

Door de eeuwen heen zijn talloze moorden gepleegd. Dit boek gaat over de boeiendste, gruwelijkste en wereldschokkendste historische moorden. Deze hadden allerlei verschillende doelwitten. De meest voor de hand liggende zijn heersers en koningen, die hele koninkrijken tegen zich kunnen krijgen. Hun dood is vaak het gevolg van een 'moord door ingewijden', uitgevoerd door mensen die dicht bij hun doelwit staan en daardoor de beste kans hebben – en het meest te winnen. Verder kijken we naar rebellen en revolutionairen. Zij zijn vaak het doelwit van lieden die de status quo willen handhaven in plaats van ertegenin te gaan. En dan zijn er nog diegenen wiens immorele bestaan al genoeg lijkt te zijn om te worden omgelegd, misdadigers en wrede dictators die alleen maar dood en verderf zaaien. Beroemdheden zijn ook vaak een doelwit. Zij lijken gestoorde moordenaars aan te trekken, die handelen zonder duidelijke reden en worden gedreven door waanbeelden. Maar

ONDER John Wilkes Booth vermoordt president Lincoln. De Burgeroorlog was voorbij, maar Booth wilde het verlies van het Zuiden wreken.

de grootste moordenaars opereren misschien wel in de krochten van de georganiseerde misdaad. In dit boek komen een aantal beruchte maffia-moorden ter sprake, maar die vormen slechts het topje van de ijsberg. Duizenden maffiosi en kompanen zijn verdwenen en nooit teruggevonden. Net zoals het lot van deze onfortuinlijke individuen vaak onbekend blijft, blijven hun moordenaars dat meestal ook, buiten een kleine kring van maffiabazen. Ten slotte kijken we nog naar enkele mislukte historische moordaanslagen.

De gevolgen van deze tragische verhalen kunnen enorm zijn. De dood van Frans Ferdinand leidde tot de twee wereldoorlogen in de twintigste eeuw, de opkomst van het communisme en mogelijk ook de dreiging van een nucleaire vernietiging. Andere moorden hebben geleid tot lokale, maar niet minder afschuwelijke gevolgen: na de aanslag op Reinhard Heydrich werden duizenden Tsjechen door de nazi's gemarteld en geëxecuteerd, en de moord op Yitzhak Rabin door een fanatieke zionist bracht het Arabisch-Israëliëse vredesproces tot stilstand, iets waarvan de gevolgen nog altijd voelbaar zijn.

Andere moorden veroorzaken echter amper deining. Maffia-moorden, hoe gruwelijk ook, zijn vaak een vorm van 'vervroegd pensioen' waardoor een jongere maffioso een bestaand crimineel netwerk kan overnemen.

De andere hoofdrolspelers in dit boek zijn natuurlijk de moordenaars zelf. In de riskante dodendans werden zij vaak vlak na hun daad opgepakt. Hun lot weerspiegelt de tijd waarin ze leefden. Mark David Chapman, de gestoorde gek die John Lennon heeft vermoord, zit nog altijd in de cel. Moordenaars uit eerdere periodes hadden meestal minder geluk. De moordenaar van Hendrik IV van Frankrijk, François Ravailac, werd langdurig gemarteld voordat hij door paarden werd gevierendeeld.

Kregen de moordenaars hun verdiende loon? Dat oordeel is aan jou.

BOVEN De Oostenrijkse keizer Frans Jozef overleefde deze moordaanslag in 1853. Zijn opvolger Frans Ferdinand werd in 1914 wel dodelijk getroffen.

LINKS Archimedes vond de eerste massavernietigingswapens uit. Zijn briljante geest bood geen bescherming tegen het zwaard van een Romeinse soldaat.